Nyttig bok om håndtering av vold i familier

Jon Middelborg, Dimitrij Kielland Samoilow
Tryggere barndom
Et behandlingsperspektiv på vold i familien.
198 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014.
Pris NOK 349
ISBN 978-82-05-45950-2

Forfatterne håper boken vil være nyttig for alle som arbeider terapeutisk med par og familier, men anfører også noe mer snevert at den er «... tenkt som en veileder som skal hjelpe familierapeuter å navigere i det vanskelige landskapet de kommer opp i når de møter par som utøver vold mot hverandre». De henviser til en modell der utarbeidingen startet i perioden 2004–07, og der det i 2012 ble satt i gang et pilotprosjekt for å evaluere tilnærmingen. Denne utgivelsen er ifølge forfatterne et resultat av den systematiseringen som ble gjort i forbindelse med forskningsprosjektet, basert på den opprinnelige manualen.

Boken er delikat utformet og lett tilgjengelig, dog kanskje noe omstendelig skrevet. Etter noen generelle betraktninger om vold i parrelasjoner og definisjon av vold gjennomgås avdekking av vold og hvordan skille mellom ulike typer (patriarkalsk terrorisme og episodisk partnervold). Deretter følger en relativt grundig gjennomgang av sikkerhetsarbeidet, som står helt sentralt. Like sentralt står barneperspektivet, at foreldrene får hjelp til å innta det. Det drøftes også hvordan barn kan involveres direkte. Det opereres med koterapeut som får særlig ansvar for å innta barneperspektivet. Likeledes drøftes det hvordan man kan knytte familien til et større system, enten dette er barnevernet eller «barnets person», gjerne en bekjent av familien. Vi får også en presentasjon av mulig tilnærming for parterapi når sikkerhet er på plass. Til slutt drøftes utfordringer ved modellen, og det settes også opp kriterier for når den ikke passer, eller når man bør avslutte behandlingen.

Tilnærmingen er systemisk og løsningsfokuset. Dog forlattes denne tilnærmingen når hensynet til sikkerhet gjør det nødvendig. Opplegget virker fornuftig, og slik sett vil boken være nyttig for alle som driver med parterapi. Det savnes imidlertid empiri eller noe mer konkret erfaringsmateriale. Innledningsvis anføres det at boken er et resultat av en pilotstudie, og at det er satt i gang forskning. Det bærer boken lite preg av. En randomisert studie er kanskje vanskelig og ressurskrevende å gjennomføre. Forfatterne, som har drevet med dette noen år, kunne imidlertid gitt noen tall for f.eks. ulike typer vold og familier, og videre andelen som gjennomfører behandlingen, og hvordan det går med dem. Opplegget virker krevende, og man kan tenke seg at mange faller fra. Dette er likevel en nyttig bok for målgruppen og andre som måtte komme i berøring med temaet.

Terje Øiesvold
Spesialist i psykiatri
Bodø

Seriøs bok om vold og miljøterapi

Ole Greger Lillevik, Lisa Øien
Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon
187 s, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014.
Pris NOK 295
ISBN 978-82-05-46393-6

Forfatterne er begge sykepleiere og høyskolelektorer ved Høgskolen i Narvik, og begge har forskningserfaring, blant annet med det emnet boken omfatter. I dette arbeidet er det med kvalitativ metodikk gjort intervjuer med ansatte som i sitt arbeidsmiljø var ansett å ha gode evner til å avverge utagering i miljøterapeutiske sammenhenger.

Bokens målgruppe er ikke spesifikt angitt, men den er ment å «gi kunnskap om hvordan både den enkelte miljøterapeut og strukturelle faktorer kan virke dempende eller triggende i konfliktsituasjoner». Den er bygd opp i seks ryddige kapitler med klart og godt språk. Disse har stikkord som «makt, tvang, avmakt, motmakt og vold», «risiko- og beskyttelsesfaktorer og risikovurderinger», «miljøterapi, anerkjennelse og bemyndigelse», «miljøterapeutisk tilnærming», «miljøterapeutens personlige kompetanse» og «oppfølging og etterarbeid etter vold». Hovedfokus i boken er håndtering av vold og utagering. Her understreker forfatterne at det ikke bare er utøverens tilstand og vedkommendes bidrag til utagering som er avgjørende for forløpet, men i minst like stor grad *situasjonen*, altså de såkalt kontekstuelle faktorene. Disse er i forskning og praksis etter hvert blitt regnet som mye viktigere enn for endel tiår siden. Når det gjelder miljøterapien, pekes det på hvordan en del ansatte har naturlige evner til å nedtone situasjonene før det blir utagering, eller til å takle disse med minst mulig negative konsekvenser. En slik evne kan også delvis læres, og dette bør være en viktig del av løpende opplæring og miljøbygging. Det legges stor vekt på å redusere pasientens/klientens opplevde følelse av avmakt og nedvurdering, noe som går igjen i mange praktiske vignetter fra hendelser i miljøene.

Når det gjelder kapittel 2 om *risikovurderinger*, savner anmelderen noe mer omtale av moderne risikovurderingers oppbygning, bruk, pluss og minus. Dette gjelder både internasjonale og norske bidrag. Det ville vært nyttig med en viss slik utbygging av dette kapitlet, selv om *håndteringen* i miljøterapeutisk sammenheng nok er den viktigste komponenten.

Pål Hartvig
Overlege, Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri
Oslo universitetssykehus